

Sub. - Sanskrit

(1)

शब्दार्थः

तौ - वे दोनों

बलीवर्दी - दो बैल

धावतः - दौड़ते हैं

दौतः - र्वेत

कर्षतः - जोतते हैं

ते - वे सब

वृद्धाः - बूढ़े

गायन्ति - गाते हैं

किं - क्या

हसन्ति - हँसते हैं

(2)

संस्कृत

हिन्दी

तौ कौ ?

वे दोनों कौन हैं ?

तौ बलीवर्दीस्तः।

वे दो बैल हैं।

किं तौ धावतः ?

क्या वे दोनों दौड़ते हैं ?

न, तौ दौतः कर्षतः।

नहीं, वे दोनों र्वेत जोतते

हैं।

(2)

ते कै ?

वे सब कौन हैं ?

ते वृद्धाः सन्ति।

वे सब बूढ़े हैं।

किं ते गायन्ति ?

क्या वे सब गाते हैं ?

नहि ते हसन्ति।

नहीं वे सब हँसते हैं।

संस्कृत हिन्दी

- (3) ताः काः ? वे सब कौन हैं ?
ताः अजाः । वे सब बकरियाँ हैं।
ताः किं कुर्वन्ति ? वे सब क्या करती हैं ?
ताः चरन्ति । वे सब चरतीं हैं।

(2) वर्णसंयोजन पद

- च + अ + ष + अ + क् + अः = चषकः
धृ + आ + वृ + ङ + त् + अः = धावतः
वृ + ऋ + द् + धृ + आः = वृद्धाः
उ + द् + य् + आ + न् + ए = उद्याने
घृ + अ + ट् + इ + क् + आ = घटिका
म् + आ + प् + इ + क् + आ = मापिका

प्रश्नोत्तर

- 1) बालकः किं करोति ? बालकः पठति ।
2) अश्वीं किं कुरुतः ? अश्वीं धावतः ।
3) दात्रीं किं कुरुतः ? दात्रीं पठतः ।
4) कृषकः किं करोति ? कृषकः क्षेत्रं कर्षति ।
5) गजौ किं कुरुतः ? गजौ चलतः ।

धातु व्याकरण

- चल् चलति = चलना
श्वेल् श्वेलति = श्वेलना
रवाद् - रवादति = रवाना
लिरव् लिरवति = लिरवना